תנ״ך · אחרונים · מנחת שי · נביאים

מנחת שי על יואל

רבי ידידיה שלמה רפאל נורצי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מנחת שי על יואל

רבי ידידיה שלמה רפאל נורצי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מנחת-שי-על-יואל/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
פסוק ה 5
פסוק ו 5
פסוק ט 5
פסוק טו 5
פסוק טז 5
פסוק יז 5
פסוק יח 5
פרק ב 5
פסוק א 5
פסוק ב 6
פסוק ה 6
פסוק ז 6
פסוק ח 6
פסוק ט 6
פסוק יא 6
פסוק יג 6
פסוק טז 7
פסוק יז 7
פסוק כ 7
פסוק כד 8
פרק ג 8
פסוק א 8
פסוק ג 8
פסוק ה 8
פרק ד 8
פסוק א 8
פסוק ד 8
פסוק ה 8
פסוק ח 8
פסוק י 9

פסוק יג 9
פסוק יד 9
פסוק טו 9
פסוק טז 9
פסוק יט 10

פרק א

פסוק ה
והיללו. מתחלפת והיללו וס"ס והלילו:

פסוק ו
ומתלעות. ברוב המדוייקים הוא"ו במאריך:

פסוק ט
הכרת. הה"א בקמ"ץ חטוף:

אבלו. האל"ף במאריך במקצת מדוייקים:

פסוק טו
וכשד משדי יבוא. עיין מ"ש בישעיה י"ג:

פסוק טז
הלוא נגד עינינו. הלא נגד עינינו כמה ספרים מדוייקים שכתוב בהם הלוא מלא ו' ואל"ף ונשתבשו הספרים הכתובים בלא ו' לפי שמצאו כתוב במ"ג שלנו כל הלא דתרי עשר חסרים בר מן א' מלא הלוא חשך יום ה' עמוס ה' וטעות נפל במסרתנו וכך צריך לגרוס כל הלוא דתרי עשר מלאים בר מן א' חסר וסימן הלא חשך יום ה' והתם בעמוס קאי שפיר ונמסר עליו לית חסר בסיפרא ואין להקניט בדבר דודאי הכי הוא:

פסוק יז
מגרפתיהם. בספר אחד כ"י המ"ם בחירק ובספרים אחרים בסגול וכן כתב רד"ק בפירוש ובשרשים שהמ"ם בסגול:

פסוק יח
מה נאנחה. בספר בעל הלשון האל"ף בסגול והנו"ן בשוא נח וכן הוא בספרים כ"י מדוייקים ובמקצת ספרי הדפוס וכן מצאתי מסורת כ"י נאנחה ב' וסימנהון חטא חטאה ירושלם. מה נאנחה בהמה ע"כ. אבל שמעו כי נאנחה אני נו"ן שניה בקמץ ועיין מ"ש שם:

נאשמו. האל"ף בשוא לבדו רד"ק:

פרק ב

פסוק א
קדשי. הקו"ף בקמץ לבד:

פסוק ב

לא יוסף. בס"א כ"י הסמ"ך בחירק אכן בשאר ספרים בצידי וכן יש להוכיח ממסורת דפרשת ויצא על פסוק יסף ה' לי בן אחר וכן כתב רד"ק שהוא בצירי:

פסוק ה

מרכבות. בפתח המ"ם רד"ק:

ערוך מלחמה. בס"א כ"י העי"ן בקמץ ובספרים אחרים בחטף סגול וגם רד"ק כתב שהוא בשוא וסגול ורש"י כתב שהוא נקוד חטף פתח:

פסוק ז

כגבורים ירצון. הספרים מדוייקים כ"י וגם בדפוס ישן כ"כ בלא וא"ו אחר רי"ש וגם במ"ק נמסר על כן ירוצון האמור למעלה לית מלא:

פסוק ח

ואיש אחיו לא ידחקון. בס"א כ"י ואיש את אחיו וגם בדפוס ישן יש הערה מחילוף זה אבל בכל שאר ספרים שלפני אין בהם מלת את:

השלח יפלו. במקצת ספרים כ"י מדוייקים וגם בדפוס קדמון כתוב יפלו ובשאר ספרים הפ"א בחולם:

לא יבצעו. יש ספרים שכתוב בהם ולא בוא"ו וכן נראה מהתרגום ורש"י וזהו מחלוקת ישן בין הספרים ובמקצת ס"ס קדמונים מצאתי שבתחלה נכתבו בוא"ו ואחר כך גררוה ובאחד מגליונים נכתב בצדו יפה בספר מוגה לא וכן במקרא גדולה:

פסוק ט

בעיר ישקו. בשי"ן ימנית וחסר וא"ו ברוב הספרים:

החלונים. ברוב הספרים מלא וא"ו:

פסוק יא

עשה דברו. בס"ס השי"ן בצירי וכן ראוי לפי המסורת דפ' בשלח עשה ח' קמצים וכו' ודמלכים ב' סי' ז' ובמכלול דף קנ"א הובא קצת מסרה זו ומה שכתוב שם וכל איוב משלי טעות הוא וצ"ל וכל אלה הדברים ומלכים כלשון המסרה דבשלח:

פסוק יג

ונחם על הרעה. במקצת ספרים ונחם על הרעה בקמץ מי יודע ישוב ונחה שבסמוך בפתח ובמקצת ספרים בהפך וי"ס שניהם קמוצים ומי יודע להצביע ולכאורה היה נראה להכריע מדרך הדקדוק שהראשון קמוץ והשני פתוח שכן על פסוק ונחם על הרעה דיונה כתב שם רד"ק שהוא קמץ כי הוא בינוני מבנין נפעל וכן כתב בשופטים סימן כ"א

על והעם נחם ובשמואל א' סוף סימן ט"ו על וה' נחם כי המליך את שאול על ישראל ובשרשים על ואין איש נחם על רעתו (ירמיהו ח':ו') אבל על פסוק מי יודע ישוב ונחם האמור גם כן ביונה כתב שהוא בפתח כי הוא פעל עבר מוסב לעתיד מפני הוא"ו והוא מבנין נפעל עכ"ל. ושנים אלו דיואל דומים ממש לאותם דיונה אך תימא על רד"ק שלא כתב על אלו מאומה ושתיקתו מוכחת שנסתפק בהם וגירסת הספרים ששניהם קמוצים נראית לי עיקר שכן מצאתי מסורת כ"י זה לשונו נחם ונחם ו' פתחין וסימנהון ותכל דוד המלך וגו' (שמואל ב' סוף סימן י"ג) אותם יראה פרעה (יחזקאל ל"ב:ל"א) מי יודע ישוב ונחם דיונה נחם ה' וחברו עמוס ז' עוד קרא לאמר (זכריה סוף סימן א') וכל ישעיה דכוותא עד כאן הדא אמרה דשארא כולהון קמצין תו אשכחי מסרא אחריתי בלישנא אחרינא נחם ונחם ו' פתח בקריאה אמנון. פרעה. זאת. זאת. ישוב ונחם דנינוה. ציון וכל ישעיה דכותהון ע"כ. דא ודא חדא היא ולית בהון פלוגתא אלא חדא נוסחא רויחא וחדא נוסחא קיטא ואיכא נוסחא אחרינא במסרא דדפוסא בריש זכריה ולא סלקא כהוגן משום דבציר מינייהו חד ותו דלא משתמע מינה מי יודע ישוב אי דיואל אי דיונה ואמטול הכי בדילנא מינה וכתבית להנך:

פסוק טז

קבצו זקנים. בספרים כ"י מדוייקים וגם במקצת ספרי הדפוס הבית רפה ונמסר עליו ב' פי' ב' רפי' וחברו קבצו את כל ישראל המצפתה (שמואל א ז':ה') וכן במקרא כ"י נמסר שם בשמואל ב' רפים וכן כתב רש"י קבצו זקנים מלשון שלח קבץ אלי (מלכים א י"ח:י"ט) לשון רפי וקל ע"כ. שהוא צווי מהקל והא דנמסר לעיל על פ' קבצו פארור ב' ר"ל ב' דסמיך להון פארור וחבריה קבצו פארור דנחום ב' ותרווייהו דגשין כדיניהו:

ויונקי. מתחלפת וינקי חסר וא"ו:

פסוק יז

ויאמרו חוסה. בספרי הדפוס יש מאריך ביו"ד ובכ"ח געיא בוא"ו:

נחלתך לחרפה. בספרים מדוייקים בפשט לא זקף קטן:

פסוק כ

ואת הצפוני. במקצת ספרים הוא"ו בגעיא:

באשו. הבי"ת בקמץ חטוף מפני נחות השוא הבא אחריו:

פסוק כד
ומלאו הגרנות. ברוב ספרים כ"י וגם בדפוסים קדמונים הגימ"ל בחטף קמץ וכן נקודה בשרשים ובעל הלשון ובמסורת ב' וחברו והמה שסים את הגרנות (שמואל א כ"ג:א') וגם הוא בחטף קמ"ץ כמ"ש שם:

פרק ג

פסוק א
ובנתיכם. יש ספרים ובנותיכם מלא וא"ו:

פסוק ג
ותימרות. בספרים כ"י מדוייקים מלא יו"ד ומלא וא"ו וכן במסורת שיר השירים ג' מלא דמלא וסימן כתימרות עשן מקטרת. ואיליו ואילמיו ותימוריו. דם ואש ותמרות עשן ע"כ. וצריך להגיה שם וחלוניו ואילמיו ותימוריו שהוא ביחזקאל סי' מ' אך בספרים שלפנינו כתיב ותימריו חסר וא"ו ובקצת ספרים חסר גם היו"ד שאחר התי"ו:

פסוק ה
קרא. במקצת ספרים קורא מלא וא"ו ולא יתכן כי במסורת נמנו י' מלא ואין קרא זה מהם:

פרק ד

פסוק א
אשוב. אשיב קרי:

פסוק ד
אשיב גמלכם. במקצת ספרים ישנים כ"י ומהדפוס זה וחברו שבסמוך שניהם בלא מאריך בגימ"ל וחסר וא"ו ומסורת אזלא כוותהון דאינון תרי מן שיתא חסר בלישנא וסימ' נמסר במסרה גדולה מערכת אות הגימ"ל ובמסרה קטנה נמי מסור עליהם ב' וחסר ובענין ועמ"ש במאמר המאריך:

פסוק ה
ומחמדי הטבים. במסורת חשיב ליה עם ה' חסר וא"ו בלישנא בקריא' והנהו דכתבין ליה הכי טבאות הן עבדין:

פסוק ח
בנותיכם. יש ספרים חסר וא"ו:

ומכרום לשבאים. בקצת ספרים האל"ף בחיר"ק והיו"ד נחה וזהו דעת רד"ק בפירוש ובמקצת ספרים האל"ף נחה והיו"ד נעה בחירק והוא דעת רד"ק עצמו בספר מכלול דף רל"ט והמכלל יופי תפס עיקר לשון המכלול ובמסורת כ"י ע"פ מבין עפאים (תילים ק"ד) מצאתי לשון זה אליו כתבין אל"ף ולא קריין שבאים. פתאים. עפאים. צבאים ע"כ. והנני מבארה שבאים היינו ומכרום לשבאים. פתאים ר"ל כל פתאים הכתובים באל"ף ויו"ד כמ"ש במכלול בדף רל"ט. עפאים מבין עפאים יתנו קול. צבאים פסוק הוא בד"ה א' י"ב. וכצבאים על ההרים למהר זאת אומרת כדעת רד"ק במכלול:

פסוק י

ומזמרתיכם. ברוב ספרים ישנים חסר וא"ו בתר רי"ש:

החלש. הלמ"ד בקמ"ץ:

פסוק יג

כי מלאה גת. הגימ"ל דגושה והמכלול בשאר אותיות או"י מנאו בתחילה בכלל הרפים ואחר כך כתב שנמצא בספרים מדוייקים בדגש אבל ב"נ כתב כי הוא רפי ועיין מ"ש בכללי בג"ד כפ"ת דסמיך ליה הוא בדי ואתי מרחיק:

פסוק יד

המונים המונים. בס"ס כ"י וגם בדפוס ישן שניהם מלא וא"ו:

פסוק טו

וכוכבים. ברוב ספרים מדוייקים מלא וא"ו אחר כ"ף:

פסוק טז

ורעשו. העי"ן בחטף פתח:

מחסה לעמו. בכל הספרים בחטף פתח וכן צריך להגיה במסורת המסורת סוף מאמר ג' וכן נכון על פי המסורת כי זהו א' מן ח' רפין וסימן נמסר בתילים ס"ב במ"ג ופי' רפי' דמסור ר"ל בחטף פתח כמו אלו השמנה או בחטף סגול כמו צורי אחסה בו וחביריו. ופי' דגשין ר"ל בשוא פשוט כמו סלעים מחסה לשפנים אורמ לה' מחסי ודומיהן ויש לדעת שטעה המדפיס במסורת הנזכרה באומרו מחסה ט' רפין בלישנא וצירף באחרונה חנני ה' כי בך חסיה נפשי וגו' דמזמור נ"ז וצריך לומר ח' רפין בלישנ' ולהשמיט חנני ה' וגומר שאינו מן המנין ואין לו ענין באחרים בדרבה איפכא הוי שהוא בשוא לבדו כמו שמסיימת המסורה עצמה באמרה וכל אחסה דכוותה רפין בר מן א' דגש ובצל כנפיך אחסה שהוא סוף פסוק חנני ה' דלעיל וכן ראיתי בכמה מסרו' כ"י ותימה על רד"ק בשרשים והנלוים אליו בעל מכלל יופי ובעל הלשון שכתבו גם הם על זה דיואל שהוא

בשוא לבדו ורד"ק לא דק בפעם הזאת שהוא עצמו בתחלת דבריו הביא סימן מסורת הנזכרת מן שמנה רפין וזה דיואל אחד מהם נרמז במלת מציון ראשית הפסוק ועל ובצל כנפיך אחסה אמר שמסורת הנזכרת היא הפך מה שכתב בתחתה שהוא בשוא וסגול ואל זה לא הביט שלפי מסורת הנ"ל גם הוא הפך מה שכתב אחר כך בשוא לבדו:

פסוק יט

דם נקיא. נכתב באל"ף על פי המסורת וכן ואל תתן עלינו דם נקיא דיונה והם מן י"ב מילין דכתיבין אל"ף בסוף תיבותא ולא קרינן וסימן נמסר במ"ג פרשת שלח ודניאל ג':